

PAF i USA

Det finns en äkthet i Per Anders Fogelströms böcker som får mig att tänka att han måste ha undersökt mycket innan han började skriva dem. Finns det någon bok eller artikel om detta ämnet? Tack!

Med de orden vände sig Sue Trowbridge i Kalifornien till Fogelströmsällskapet och inledde därmed ett ömsesidigt berikande mailsamtal mellan oss. Sues klass vid American Swedish Institute i Minneapolis, Minnesota, USA, läser PAF:s Stad-serie för att förbättra sin svenska och lära sig mer om Sveriges historia och kultur.

Ett varmt tack till klassen vid ASI från oss, era PAF-vänner i Sverige, för att ni tillåter oss att publicera fotot och texten - skriven på svenska - som ni skickade till oss:

I ett virtuellt klassrum samlas en grupp amerikanska elever för att diskutera en bok som utspelar sig i 1800-talets Sverige. Många har svenska rötter; andra bodde där som utbytesstudenter. Alla vill förbättra sin svenska och diskutera svensk litteratur.

American Swedish Institute i Minneapolis är ett museum och kulturcenter som anordnar språkkurser för både nybörjare och experter. Ingela Haaland från Skåne var heltidslärare där i många år; nu arbetar hon på University of Minnesota, men fortsätter med litteraturkursen.

Klassen läser tre svenska böcker per år. De har läst bland annat "Stöld" av Ann-Helén Laestadius, "Den dag jag blir

fri: En bok om Katarina Taikon” av Lawen Mahtadi och ”Folk med ångest” av Fredrik Backman. De ska läsa alla fem böckerna i Per Anders Fogelströms Stad-serie, som har varit väldigt populära bland eleverna.

”Jag tycker mycket om att lära mig om hur vanliga Stockholmare levde på 1800-talet”, säger Sue Trowbridge, som bor i Kalifornien. ”Dessutom är det intressant att slå upp detaljer om det som hände i Stockholm på den tiden, till exempel Stockholmsutställningen och Svenska panoptikon. Man lär sig så mycket om samhället genom Lotten, Henning, Emelie och deras familjemedlemmar.”

”Jag tror att en av 1900-talets stora frågor är hur kom Sverige att bli ett rikt land och hur skapades välfärdsstaten”, säger Karen Gulliver, som bor i Minnesota och pluggade internationell ekonomi på Lunds universitet på 1970-talet. ”Från Fogelströms böcker inser jag att man måste veta var Sverige kom ifrån för att förstå hur det nuvarande samhället kom till. Naturligtvis avslöjar personer och familjer i berättelsen den svanska mänskligheten, värderingarna och karaktären - goda och onda. Vi kan tänka tillbaka och vara objektiva om ekonomisk utveckling, men inte hur utvecklingen påverkar vanliga liv. Deras liv får oss att älska dem och gråta.”

Sherry Gwegorryn bor i St. Paul, Minnesota. Hon var utbytesstudent i Uppsala och gjorde många besök under tiden till Stockholm. ”Fogelströms språk är så vackert och vi lär oss så mycket om hur vanliga arbetare levde under den tiden och också mycket om stadens historia.”

De flesta eleverna har besökt Stockholm och tycker att det är mycket intressant att få jämföra dåtids- med nutidsstaden, med hjälp av Fogelströms färgrika beskrivningar.

Klassen har läst de första två delarna av Stad-serien, och ska fortsätta med ”Minns du den stad” 2025.

Klassen vid ASI, Minneapolis, Minnesota, USA i november 2024

Två eldsjälar på Fjällgatan

Stämningen var på topp runt fikaborden med sina broderade dukar i Anna Lindhagens museum på Fjällgatan 34 efter två högtintressanta föredrag av Karl-Olof Andersson och Kristina Littke när Per Anders Fogelström-sällskapet med dryga tjugotalet av sina medlemmar gästade museet den sista onsdagskvällen i oktober.

I den vackert möblerade museilägenheten med

Foto: Lars Epstein

atmosfär av 1800-tal berättade Kristina Littke om Anna Lindhagens (1870-1941) alla engagemang. Anna Lindhagen var eldsjäl och initiativtagaren till anläggandet av både kulturresevat och koloniträdgårdar i Stockholm. Hon var också bland många andra frågor starkt engagerad i fredsarbetet som var temat för kvällen. Det var också Anna Lindhagen som startade museet 1929 under namnet Stigbergets borgarrum där hon själv också kom att bo de sista åren av sitt liv.

Foto: Lars Epstein

Biografiförfattaren Karl-Olof Andersson föreläste om Per Anders Fogelström som motståndare till planerna som fanns på 1950-talet att Sverige skulle skaffa egna atomvapen vilket högerpartiet och ÖB Nils Swedlund samt stora delar av den borgerliga pressen var för.

Per Anders Fogelström var med och bildade AMSA (Aktionsgruppen mot svensk atombomb) som till sist lyckades vända den svenska opinionen. Han var också pacifist och vapenvägrare efter andra världskriget och även

ordförande i Svenska Freds åren 1963-1977, det vill säga de år då han samtidigt skapade de senare delarna av sitt stora mästerverk, den historiska Stad-serien, varav den första av fem delar, "Mina drömmars stad", är den mest välbekanta.

Kvällen avslutades med utlottning av tre exemplar av Per Anders Fogelströms antinazistiska roman "Den okuvliga friheten" som gavs ut 2017, till hundraårsminnet av hans födelse. Han skrev den redan 1939, endast 22 år gammal, men fick den inte utgiven då.

Lars Epstein

Motioner till årsmötet 2025

Som medlem i Per Anders Fogelström-sällskapet har du rätt att inkomma med förslag/motion till sällskapets stundande årsmöte. Ditt förslag kommer att behandlas vid årsmötet. Skicka din motion i ett mail till ullacarin.ohrn@gmail.com senast den 31 januari 2025.

7 § Motionsrätt, Per Anders Fogelström-sällskapets stadgar

Medlem som önskar visst ärende behandlat på ordinarie årsmöte, skall skriftligen anmäla ärendet till styrelsen före januari månads utgång.

Årsmöte 2025

Årsmötet äger rum kl 18-20 måndag den 17 mars 2025 i Lilla salen, Sofia Församlingshus, Borgmästargatan 11, Stockholm. Kallelse och övriga handlingar mailas till medlemmarna fredag den 21 februari 2025.

Det började i revolutionens Ryssland

Gen Hedberg vid Teater Dur & Moll på Fjällgatan stötte ofta ihop med sin granne Per Anders Fogelström. Hon bad om hans tillstånd att få göra dramatik av hans stoff på sin lilla teater och han svarade ja.

Vi kände närvaron av PAF, när Gen Hedberg läste hans ”Julböckerna” (1973) för oss vid Fogelströmsällskapets julavslutning i Sofia församlingshus den 28 november.

Efter den stämningsfulla uppläsningen följde vi - i ord och bild - PAF:s väg från en barndom fattig på böcker till ett rikt författarskap - från Bolsjoj Prospekt 83 i ryska Petrograd till arbetsrummet på Fjällgatan 30 på Södermalm i Stockholm.

Foto: Georg Hahne

Ur ”Julböckerna”, PAF, 1973:

Vi hade inte många böcker hemma när jag var barn. Mina föräldrar hade förlorat två hem och med dem så gott som alla böcker de haft. /.../ När spillrorna av familjen tre år senare fick ett eget hem i ett stiftelsehus på Stockholms Söder hade vi knappast möbler, det enda bordet var ett trädgårdsbord som köpts för tre kronor på auktion och brunbetsats. Hur skulle vi då kunna köpa och äga böcker?

Det officiella ”Per Anders Fogelström-sällskapet” bildades 2010 i ABF-huset i Stockholm, men redan 2005 togs initiativet till den inofficiella sammanslutningen ”Per Anders Fogelströms Vänner”. Tack alla medlemmar för ert stora engagemang och för att ni slutit upp vid årets PAF-aktiviteter. Låt oss göra något riktigt bra tillsammans också av jubileumsåret 2025!

En riktigt God Jul, ett Gott Nytt År och årets julklappstips till er alla:

Ge bort ett medlemskap i Per Anders Fogelström-sällskapet! Medlemsavgiften - 200 kr/år; 100 kr/år för familjemedlem på samma adress - betalas till plusgiro 58 67 89-0. Medlemskapet är gratis för studerande under 25 år. Uppge mottagarens namn, mail- och postadress, så skickar vi skriften ”Per Anders Fogelström - Stockholmsskildraren och samhällsdebattören”.

Styrelsen

Per Anders Fogelström-sällskapet